

EL TABERNACLE DEL ROSER

Una de les peces artístiques més importants que es conserven a Santa Maria és sens dubte el tabernacle del Roser, presidit per la magnífica imatge d'argent de la Mare de Déu.

Gràcies a la investigació de Joaquim Aguilar a l'Arxiu de la Corona d'Aragó, avui podem documentar-la.

La confraria del Roser va ésser fundada a Santa Maria l'any 1575. Essent una confraria religiosa, no pas gremial, incloïa persones de tots els estaments socials. Era regida pels quatre administradors i el Consell, format per deu o més confreres. El rector de la parròquia n'era Protector, i un notari exercia de secretari.

Potser per aquest motiu, el *Llibre de les determinacions del Consell y demés actes de la confraria de Nostra Senyora del Roser, instituida i fundada en la parroquial iglésia de Santa Maria de Mataró, bisbat de Barcelona*, corresponent als anys 1616-1644, és avui a l'Arxiu de la Corona d'Aragó, Secció Protocols notariales de Mataró.

Altres llibres de la confraria són conservats al Museu Arxiu de Santa Maria, en concret el *Llibre de Resolucions* (1797-1883) i el *Llibre de Comptes* (1652-1717), a més de diversa documentació que inclou com a part principal els rebuts pagats des de l'any 1721.

En el llibre conservat a l'Arxiu de la Corona d'Aragó, Joaquim Aguilar ha localitzat les primeres dades conegudes del tabernacle i, sobretot, les corresponents a la imatge.

Un primer tabernacle ja existia l'any 1619. El 28 de març d'aquell any el Consell Ordinari de la confraria a proposta dels administradors *ningú discrepant* manifesten que *lo tabernacle de Nostra Senyora del Roser té necessitat de vuyt angelets per lo entorn de Nostra Senyora*. Ja existia, per tant, el tabernacle. A més és força curiosa la forma d'encarregar la construcció dels angelets. Dos escultors –*lo hu és mestre Forns desta vila y l'altre de Barcelona*– varen fer cada un dos models i els presentaren als administradors perquè els examinessin i escollissin, però, *stan indiferents de qual de dits mestres faran fer dits vuyt angelets*, feren portar les quatre mostres a mestre Lapis, pintor de Mataró, perquè *segons sa consciència* digués quins

dels *quatre angelets stan millors*. No sabem quin va ésser l'elegit. Un inventari posterior, fet el 18 de maig del mateix any, el descriu *daurat, dins lo qual és la figura de Maria Santíssima, ab son fill ... en los brassos, ab vuýt angelets encarnats y daurats en lo entorn y Sant Domingo en lo capdemunt, també daurat*. Aquest tabernacle ha d'ésser reparat, no sabem per què, l'any 1634.

Referent a la imatge d'argent, que sortosament avui encara existeix, la primera anotació correspon a l'any 1643. El dia 6 d'abril, el Consell de la confraria dóna *llarch y bastant poder y facultat als ... administradors perquè, de diners de la dita confraria fassen fer y fabricar a la persona o persones a ells ben vistes una imatge de Nostra Senyora del Roser de plata y de bulto, del model lo y grandària a ells ben vist*. L'argenter escollit va ésser el barceloní Mestre Coves, que el 2 d'agost del mateix any tenia la imatge gairebé enllestida, ja que aquell dia el Consell va acordar de donar poder a un dels seus membres, l'argenter Pau Faubell *per a que vage en Barcelona, y per quant mestre Coves argenter ha enviat a dir que la confraria enviàs un home expert per a mirar y regonèxer la figura de Nostra Senyora de plata, que la present Confraria li ha donat a fer y fabricar, atès la té per acabar*. Pau Faubell devia trobar bé la imatge, ja que pocs dies després, el 9 d'agost, el Consell de la confraria acorda de donar poder a Jeroni Portell i Torroella, notari, un altre membre del Consell, perquè també *vage en Barcelona a rebre la imatge de Nostra Senyora de plata que mestre Coves argenter, ciutadà de Barcelona, ha fabricada per dita Confraria i que a més per a portar-la fasse fer y fabricar una capsa forrada per dintre de bayeta o del que millor li aparegue*.

Encara que el mateix acord especifica que el notari Portell haurà d'obtenir de l'argenter barceloní *àpoca així de plata, com de mans y estrenes*, no sabem el cost de la imatge. Tampoc no coneixem cap altra dada de l'argenter barceloní. Intuïm però que podia pertànyer a una antiga família d'argenter, ja que el mestre argenter Miquel Cristòfor Coves és documentat a Barcelona el 1564 (1). També sabem que el mestre Guillem Coves va obrar l'any 1608 la custòdia de la parròquia de Sant Martí d'Arenys de Munt (2). Tot això però, és ben poca cosa.

El tabernacle actual, que té la imatge d'argent incorporada, va ésser construït el 1729 per Joan Vila, escultor de Mataró. Aquell any cobrà 40 lliures a compte, per *les mans de l'esculptura*. Pel juliol de 1730 cobrà la resta del treball, 31 lliures i 14 sous. El fuster Pau Fàbregas va fer la caixa i Francesc Manent i Castellar el va ornamentar i daurar. Els rebuts autògrafs de tots aquests treballs amb la signatura dels autors es conserven al Museu Arxiu de Santa Maria (3).

L'any 1747 hi ha constància que les tres imatges del tabernacle eren d'argent. Ho confirma el rebut de Josep Vivas i Rosselló, argenter, corresponent als treballs *de diferents remiendos fets en las imatges de Nostra Senyora del Roser, Sant Domingo i Sant Ramon* (4).

A part de la imatge de la Mare de Déu, que avui hem documentat, de moment no tenim cap més dada de les altres imatges.

Imatge d'argent de la Mare de Déu del Roser.
Obra del barceloní Mestre Coves (1643).

Referent a la imatge de la Mare de Déu sabem també que va ésser novament *encarnada* en les seves parts policromades l'any 1785 per Fèlix Illas (5).

No tenim cap altra dada fins l'any 1824. Fèlix Vidal, escultor de Mataró, fa aquest any, de talla, les actuals imatges de sant Domènec i sant Ramon, que són plajejades per Marià Batista (6). Amb aquests treballs el tabernacle queda configurat tal i com avui es conserva.

Manuel Salicrú i Puig

NOTES

- 1.- RÀFOLS, J.F.: *Diccionario biográfico de artistas de Cataluña*. Barcelona, 1953.
- 2.- MADURELL I MARIMON, J.Ma.: *L'art antic al Maresme*. Mataró, 1970.
- 3.- MUSEU ARXIU DE SANTA MARIA (MASM) Documentació Confraria del Roser.
- 4.- MASM. Documentació Confraria del Roser.
- 5.- MASM. Documentació Confraria del Roser.
- 6.- MASM. Documentació Confraria del Roser.